

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Szechenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt. Ára évfolyamra 3 ft. o. é. Hirdetési ár: 6 hasábos sorát 1-ór 7 kr., 2-ór 6 kr., 3-ór 5 kr. o. é. minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.

A nyilvántartási cikkek sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési díj

K. KÖZLÖNY

april-juniusi folyamára.

Egészévre 12 forint.

Félévre 6 "

Évfolyamra 3 "

Az előfizetési pénz kiadó Stein János középüti könyvkereskedésébe küldendő, hol a megrendelt példány pontos megküldéséről intézkedve van.

Indítvány a kolozsvári nemzeti színház művezetése ügyében.

II.

(B.) Ha az országos színházi választmány jövedőre nézve teendő biztos alapokra akarja fektetni, mindennek előtt tisztába kell jönnie a létező akadályokkal, de nem azért, hogy ezektől visszarettenjen, hanem hogy azokat elhárítsa. Számba kell vennie a kezében levő anyagi erőt s a remélhető jövedelemforrásokat, ezeket gyarapítani, biztosítani kell; mert a sok költségbe kerülő művezetéshez csak azon arányban foghat hozzá a választmány, a mily irányban lesznek e célra bizonyos bevételek biztosítva, ha nem akarjuk, hogy nemzeti intézetünk is a deficitiek tömkelegébe jusson.

Azonban nem kevésbbé volna káros, ha a választmány, tulságosan bátorosan eljárása, az ügyet újból több évekig pangásra kárhoztatná.

Vizsgáljuk meg tehát legelőbb is a létező akadályokat, a meglévő s remélhető jövedelemforrásokat, főleg pedig az előadásokból remélhető bevételeket.

a) A legnagyobb akadályok egyike az, hogy Kolozsvárt eddigelő csak hat hónapok folytán tarthatta fenn magát, egy a helybeli igényeknek megfelelő, akár színmű-, akár dalszínmű-társaság és pedig nov. 1-től apr. 30-káig s a vidéki városoknak egyike sem képes egy ily társaságnak hosszabbbaeska ideig való fenntartására. Minek természetes következtése a lett, hogy a társaság a nyári hónapok folytán vándortársasággá vált, nem csekély szellemi kárára társulatnak, s még nagyobb anyagi romlására a vállalkozónak.

Mig e bajon segítve nem lesz, a művezetés orvoslása szerfelett nehéz.

A bajon két úton lehet segíteni, vagy úgy, hogy a kolozsvári idény nyolcz hónapokra való meghosszabbítását eszközöli a választmány s a nyári négy hónapok alatt valamelyik vidéki városba biztosít bizonyos számú előadásra bizonyos mennyiségű jövedelmet; vagy úgy, hogy biztosítva Kolozsvárt a nyolcz hónapot, a nyári négy hónapok alatt fél fizetés mellett szabadságra boesátja a működő tagokat.

Mi nem tartjuk lehetetlennek, hogy ha a színházi választmány maga lépne fel s tenné magát összekötöttébe a vidéki városokkal, azok közt akadna olyan, mely képes és kész volna a nyári négy hónapok folytán t. i. jun., jul., aug. és sept. folytán 100 előadásra előadásankint 100 ft bruttó bevételt biztosítani, s ezen kivül azon város s vidék tehetősejbi képesek lennének segélypénz czim alatt évenként legalább 2000 ftal járulni, ellátva magát a város egyszersmind oly helyiséggel, melyben a társaság működhetne.

Ha már ez megtörténhetnék a nyári négy hónapokra 12,000 ft lenne biztosítva, mi nem fedezné ugyan teljesen a nyári deficitet, de elegendő volna arra, hogy a téli hónapok föbbletéből s a választmány által adható segélyből fedeződjenek az évi kiadások.

Azonban miután mindenesetre kétséges marad, ha valjon sikerül-e a választmánynak egy ily eljárás, helytelennek tartanók ettől függeszteni fel, a művezetés körül teendő gyökeres javításokat, s ennél fogva azon biztosabb alakra kívánjuk fektetni indítványunkat, hogy a szervezendő társaság nyolcz hónapok folytán működjék Kolozsvárt, s a nyári négy hónapok folytán fél fizetésre boesátassanak szabadságra a működő tagok. E cél elérhetésére:

b) A kolozsvári idényre nézve ki kellene mondani a választmánynak s jó előre értesíteni a színházba járó közönséget, miszerint ha a közönség 1866. jan 10-éig bizonyos számú helyek kibérlését 1866. october 1-től május 31-ig évenként és pedig három egymásután következő évekre biztosítja, a választmány a művészet, de különösen a drámai művészet érdekében, a kezébe adott anyagi erőhöz mért javításokat megteszi. Miután azonban ez idő szerint a kolozsvári közönség dalszínmű-társaságot igényel, a bérletek s bérletszínetek ára valamivel okvetetlen felhágatandó.

Ez eljárás következtében maga a kolozsvári közönség nyilatkozatná ki: kíván-e egy a jelenleginél jobban szervezett dalszínmű-társaság előadásai élvezetében részesülni, s kész vagy képes-e e célhoz bár ily csekély mértékben járulni, a midőn a vidéki honfiak minden élvezet reménye nélkül, oly nagy mértékben járultak az ügy biztosításához?

Minden esetre a választmány ez úton értesülne a közvélemény felől, ahoz szabhatná lépéseit s nem jöhetne azon vád alá, hogy kevesebbet teszen, mint a mennyit tehetne, vagy hogy az anyagi erőket meghaladó vállalkozásba elegendik.

Tudjuk, hogy a nyolcz havi idényt sokanigen hosszasan fogják tartani, s a kevetkező ellenvetéseket teszik, hogy oct. és máj. hónapjai tetemes deficiteket fognak kimutatni, s a bérloknak azon része, kik a nyarat falun szokták tölteni, e két hónapra fizetik bérleti tartozásokat a nélkül, hogy az előadásokat élvezhetnék.

Mi részünkről meg vagyunk győződve, hogy a kolozsvári közönség miveltebb részének ma már egy jócskán rendezett dalszínmű-társaság előadásai élvezete oly mulhatlan szükségévé vált, miszerint izlésteljes művezetés, pontos előadás oct. s május hónapjaiban is kelleg megöltönné a színházat, ha nem is annyira, mint a téli, hosszú esték korszakában.

A mi azoknak megkuritását illeti, kik a nyarat falun szokták tölteni, bátrak vagyunk megjegyezni, hogy ez így szokott történni másutt is; mert egy jól szervezett dalszínmű-társasággal járó kiadásokat a havi bérletek ingatag alapjára fektetni nem lehet. Az ilyen bérlok rendszeren a nyári hónapokra ki szokták adni másoknak bérlet-helyeiket, s ezáltal valami visszafordul részökre, de ha ez még most nem is történhetnék meg Kolozsvárt, a mint meg fogjuk látni, a bérleteket oly alant árban kívánjuk megállítani, hogy a nem használt estéket beleszámítva is, a színház élvezete a mulatságok legolcsóbbika maradjon.

De ha ez nem is így volna, elég ok a kolozsvári színi idény meghosszabbítására az, hogy csak ez lehet biztos alap, melyre a választmány építhet, s csak így lehet remélni, hogy a vállalkozóktól megmentjük intézetünket, minek pedig szerintünk is eljött ideje.

c) Bárha magába az, hogy az országos színházi választmány kezébe veszi a művezetést, biztosítja a közönséget a zsarolásoktól, mégis szükségesnek látnók kimondani, miszerint a választmány october 1-től május 30-ig rendeztetni fog 170 előadást bérletben, 40 előadást rendes bérletszínetekben, s 10-12 estvét fentart rendkívüli bérszüneteknek, melyekre a bérmenti árakat fel is hágtathatja. Azonban e jogával csak akkor fog élni, ha a közönséget valamely kitünő művész, vagy egy sokba kerülő mű élvezetbe részesíteti, vagy ha egy közhasznu cél előmozdítása kívánná, s ha ez esetek elő nem fordulnak, a nevezett 10-12 előadás is a rendes bérszüneti árba adhatja.

d) A helyek árára nézve a következő megállapodás történhetnék.

A közbülső s alsó páholyokat a szervezés után ugyanazon árba kellene adni, mert ezeknek, ha a szervezés czelszerűleg történik, egyiránt kényelmesebbnek kell lenni, s ez esetben nincs ok miért fizessen a bérlo egyikért többet vagy kevesebbet, mint a másikkért; sőt bizonyos tekintetbe az alsó páholyok birnának előnyvel, s némelyek előtt keresettebbek lennének. Ezért van ez így sok helyt.

E körülmény szorosan figyelembe veendő az újraszervezésnél, mert az alsó páholyoknak a közbülsőkkel ugyanazon árba kiadhatása, mondhatni mulhatlan feltétele annak, hogy az újraszervezés a művezetés érdekében a reménylett hasznot behajtsa.

A közbülső és alsó páholyok bérleti ára a 170 előadásra lehetne 480 ft. Ekkor egy estvére jutna egy páholyra 2 ft 82¹/₁₇ kr, s miután jelenleg 16 előadásra a közbülső páholy bérlet-ára 38 ft, s ebből egy előadásra esik 2 ft 37¹/₂ kr, a különbség a kr részleteket kihagyva, lenne esténként 45 kr, tehát egy páholyra négy személyt számítva, minden személy körülbelül csak 11¹/₄ krral élvezné drágábban az előadásokat.

A második emeleti páholyokat már csak a méltányosság szempontjából is aránylag fennebb kell hágtatni, mert jelenleg olcsóbb a földszinti bemenetelnél, holott kényelmesebb innen ülve nézni az előadást, mint a földszinten agyon taszigáltatni magunkat. E helynek valamivel drágábbnak kellene lenni a zártszékeknek. Ehez képest egy ily páholy-nak bérleti árát bátran lehetne tenni 400 forintra, a mikor egy páholy kerülne egy estvére 2 ft 35¹/₁₇ kr, s így egy személy egy kr részecskével fizetne többet 58³/₄ krral, a midőn ennél olcsóbban lovas komediásokat sem nézhetünk.

A készitendő támlás székek bérleti árát 120 ftba állítva meg, ebből egy előadásra jutna 70¹⁰/₁₇ kr.

A földszinti zártszékek árát lehetne megállítani 80 ftba, a mikor egy előadásra esnék 47¹/₁₇ kr.

A második emeleti zártszékek bérleti ára lehetne 70 ft, s ekkor egy estvére jutna 41¹⁰/₁₇ kr.

Földszintre, emeletre s karzatra bementi jegyek nem volnának bérelhetők, s a bemenetel lenne földszintre 40 kr, emeletre 30 kr, karzatra 20 krajczár.

Rendes bérszünetekre a következő árakban lehetne megállapodni: alsó s közbülső páholy 4 ft, felső páholy 3 ft, Támlásszék 1 ft, földszinti zártszék 80 kr, emeleti zártszék 60 kr, földszint 40 kr, emeletre bementi jegy 30 kr, karzat 20 krajczár o. é.

A fenebbi árak mellett is a kolozsvári színház a legolcsóbb színházak egyike marad, s a városunkban feltalálható kedvtelések közt is a legkevesebb kiadásba kerülne.

e) Bérletek csak az egész idényre lennének nyitandók, mert fél-, fertályévi vagy éppen havi bérletek mellett nem lehet rendszeresített jövedelemre számítani, mi mulhatlan arra, hogy a választmány gyökeres javításokat tehessen a művezetés érdekében.

A bérletek befizetése négy részletben történhetnék t. i. apr. 1-ső, oct. 1-ső, dec. 1-ső és február 1-ső napjain.

f) Ki kellene mondani azt is, mennyi s micsoda nemü helyek kibérlése kívántatik meg arra, hogy a választmány a művezetés érdekében megtehesse az alább irandó reformokat, s meglehetne állapodni abba, hogy ha 40 alsó és közbülső páholy, 12 felső páholy, 20 támlásszék, 60 földszinti s 20 emeleti zártszék ki lesz bérelve, a választmány hozzá kezd a művezetés körüli reformok életbeléptetéséhez.

Igaz, hogy még 11 hónap van 1866 apr. 1-ső napjág, de a főnebbiek elintézéséhez is idő kell, s már 1866 január elején tisztába kell lenni a választmánynak, ha nem akar kifogni az időből, mint ez a jelen évben is megtörtént, minek szeretjük mi részünkről tulajdonítani azt, hogy színházunk 186³/₄-re is vállalkozó kezében maradt, és éppen a Follinus uréban, mit a lefolyt idény alatt történetekből legkevesebb sem lehet indokolni.

Mi meg vagyunk győződve, hogy ha a tisztelt országos színházi választmány ez értelemben tüzi ki lobogóját, a kolozsvári mulkedelő közönség biztosítani fogja számára a fenemlített helyek kibérlését.

Mennyi bevételre lehetne ez esetben számítani, s micsoda javításokat lehetne ezzel a művezetés körül eszközölni arról közölsőbből.

Kolozsvár, apr. 29.

(D) Egy megunt és nyomasztó állapotot az ember mindig csak azon reményben képes eltűrni, hogy nem tart az örök időkhig. Annak állapota, kit

örök bürtönné itélnek, bizonynyal kinosabb amazénál, kinek a vérpádon kell vesztetnie életét, ha kénytelen lemondani a szabadulás reményéről. Meghalni könnyű, de kitérni tudni az idők nyomasztó viszontagságait s bevárni a teljesülés óráját, melynek miiori elérkezése bizonytalan, s a kitérés ideje alatt szembeszállani bátran a jobbkat ígérő, de végeredményeiben csalékony megkeserítésekkel — ide férfias lélek kívántatik.

A mióta fölmertül a magyar országgyűlés, a mióta az osztrák kormány oly vereségeket szenvedett ellenzéke részéről, melyek az alkotmányosságra érzékeny népeknél nagy ministeri válságokat szoktak előidézni, apathiába süllyedt nemzetünk is kezd érdeklődni a politikai kérdések által, s időjeleket lát, melyek az általa védett és ápolat alkotmányos eszmékre nézve kedvezők.

Mi megvalljuk, hogy valamint százszor ki-mondottuk már, miképp alkotmányos jogaink bizonyos rehabilitációját várjuk az időtől, és látva nemzetünk elhatározott s minden áldozatra kész kitaratását elvei mellett, soha sem aggdóttunk azon sebhelyek miatt, melyeket a még mind átmenti idők ejtettek hazánkon, nemzetünkön s egyéni viszonyainkon; úgy másrésztől nem valánk és ma sem vagyunk reményeinkben túlvármesek, s nem biztatjuk azzal elvarbatáinkat, hogy az események óralánca gyorsan gürdül alá. Mi rendszeres restitútiót kívánunk és remélünk, nem katastrofák, hanem az elvek és meggyőződések természetes kifejlése utján. És e esüdes útát mi magunkra nézve annál biztosabbnak tartjuk, mert archimedesi pontunk a jog és igazság. Nekünk nem kell az erőszak fegyvereivel élnünk, midőn oly elv mellett tartunk, mely az emberi meggyőződésben gyökerezik.

Az évtizedes elnyomatásból 1860-ban történt felriadás után, következt a provisorium, vagy oly alakítás, mely hagyományainkból csak a neveket hagyta meg, de mint egy új rendszer közegeit szerepeltette.

Ama férfi, ki e rendszert nevével jelezte, az általa alakított közvélemény vállain büszkén nézett egy nemzetnek — úgy gúnyolt — duzzogására, s telyhatalmának érzetében kiáltá ki a „verwirkt“ elmeletét, s im alig pár év alatt a birodalomnak mind nyomasztóbb helyzet szakadást kellett a mesterkél közvélemény phalanxában, s ma Európában még csak a porosz ministerelnök sem áll akkora ellenzékekkel szemben, mint a Schmerling-rendszer alkotója, s hát még ha a szőlök mellé gondoljuk a hallgató néma ellenzéket, mely a birodalomnak hasonfelét foglalja magában!

Ki tagadhatja még, hogy egy elméleti alapon álló és sem mozdulni, sem engedni nem akaró rendszeren már csak a két utóbbi év tapasztalatai jelentékeny esorbát ütöttek; ki tagadhatja még, hogy a birodalmi tanács kebelében alapos és meggyőző nyilatkozatok történtek, a melyek arra mutattak, hogy a közvélemény áradása megindult a magyar alkotmányos érzék és tapasztalatok felé!

Évek előtt elmondottuk többször, hogy a mi reményünk az időben van, s hogy az idő mindég igazságot tesz.

Az idő tehát kétségtelenül halad azon czél felé, mely a birodalom belkérdéseinek megoldásában határozódik, s melylyel a birodalom külkérdéseinek az eddiginél jobb sikere összekötöttésben áll.

Hogy hány hó, vagy mennyi év hozza meg a kibontakozást, azt meghatározni nem lehet, de annyi bizonyos, hogy messze nem haladhat, miután a mostani állapot napról napra tarthatlanabbá válik, s az oly nagy dícsőséget s jóllétet ígérő elméletek gyakorlati hatása Austria minden népregeinek gyors anyagi és erkölcsi hanyatlásában már eléggé jelentkezik, s a mint a képviselőt utóbbi vitáiból láthatók, e hanyatlásnak eléggé szomorú öntudatával is birnak már Austria népei.

E helyzetben a jövő magyar országgyűlés mindenesetre fontos korszakot képezend. Ha a magyar nemzet meg tudja tartani azon hideg vért, melyet a provisorium évei alatt kitértetett, ha a képviselőt a recriminációk helyett az elvek terén marad, s igazságának érzetében hatni képes lesz a népek meggyőződésére; ő élén álland a közvéleménynek, mely akarva, nem akarva a kormányokat is maga után szokta vonni, és ha — a miben nem kételkedünk — a birodalom együtt maradásának, s megszilárdításának elve vonuland keresztül a higadt tanácskozásokon, a mely elven belül a magyar királyság ös jogai és integritása bizony jól megférhetnek; nem lehet kétség abban, hogy rendre ismét összegyűlölödnünk, s talán még egy újabb, egy legközelebbi tavaszon a magyar alkotmányosság évezred óta művelt földjében gazdagod és dúsan fog megit virulni a polgári szabadság a szá-

zad egyenlőségi vívmányai által kiterjesztett állatnosságbán.

Hazai intézetek

Az erdélyi múzeum részére 1865. márt. hávában beküldött adományok jegyzéke.

I. Könyvek és kéziratok: A nürnbergi germán muzeumtól, Anzeiger für Kunde deutscher Vorzeit. XI-er Band. Nürnberg, 1864. — Brassai Sámueltól The Athenaeum 1863. 1864. 4 kötet. és „Fővárosi Lapok“ 1864. 2 kötet. — Magyarországi János, a Wenkheim Hund család Magyarországon. Gyula, 1864. — Kövéri Lászlótól, kolozsvári színlapok gyűjteménye 1822/3. 1 kötet. — A debreczeni ref. főiskola önképző társaságától, Kozsoru. Debreczen, 1865. — Xantus Ignácztól, Melianus Guatereth (Helmezy István) Igazság paizsa. Minburg, 1741. és emberi okosság. Nagy-Szombat, 1764. — Stein János nyomdájából, Mihályi Károly származtató philosophia. I. kötet. Szentkirályi Gáborról egy csomó vegyes kézirat. — Kispál Lajostól, Apafi Mihály egy eredeti levele tatár fogságából. — Dr. Reichenberger Zsigmondtól, a szabad kömivesek Szebenben székelő társaságának névsora. Kéziratban.

II. Régiségek és érmek: Kolozsvári Józseftől 7 ezüst, 1 réz érem. — Szathmari Györgytől 1 billon pénz. — Xantus Ignácztól 2 ezüst pénz. — Burekhardt Ágostontól 1 ezüst, 18 réz pénz. — Kribl Sándortól 1 ezüst pénz. — Kram Józseftől 1 ezüst pénz. — B. Noposa Ferencztől 4 ezüst pénz. — Ferenczi Józseftől 14 ezüst, 11 réz pénz. — Grünwald Samueltól 2 réz pénz. — Bartha Jánostól 1 Apafi tallér. — Szekeres Józseftől 1 sodrony inghez való főtakaró. — Székely Ádámotól egy réz csákány, 2 ezüst, 6 réz pénz. — Szentkirályi Gáborról 1 bronz nyilhegy, 8 db galvanoplastikai lenyomat gemmáról és éremről, 9 ezüst, 2 réz, 1 órpénz. — K. Váradi Ádámotól 56 db apró bronz régiség és 350 db vegyes pénz.

III. Természettani tárgyak: Szöcs Géztől 1 Strigiceps cyaneus him. — Pap Ádámotól 1 picus martius him. — Streicher Lajostól 1 Echinus (ásadék). Kovács Lőrincztől 1 db csepegő az aggteleki barlangból. — A múzeum saját személyzete által gyűjtött: 1 Turdus merula ifjú him, 2 Emberiza schoenielus him és nő, 1 Fringilla montifringilla him és 1 Strix brachyotus kinőtt him. — Pénzért vásároltatott 5 róka (Canis vulpes) az anya és kölyke 3 him és 1 nőstény, és 1 Sciurus vulgaris (mókás) vén him; Pater Titus Piustól 145 faj tengeri állat. Közli: Fényi Henrik, titkár.

Különfelek.

* A Gajzágó rejtélyes eltűnéséről lassanként kezd a titok fátyola elvonulni. Mint biztos kuforrásból tudjuk, Apadiban alól a Szamosból egy

TÁRCSA.

ÉSZREVÉTELEK

Bonaparte Napoleon élete és jelleme felől.
Channing (olv. Csenning) E. W. után angolból.
(Folytatás.)

Értelme különösen kitűnő volt a gondolat gyorsasága által. Egy pillanatra átlátta azt, a mit a legtöbb és nálánál még magasabb szellemű emberek csak tanulmány útján valának képesek felfogni. Inkább közvetlen szemlélődés által rohan a következményre, mint megfontolás által. A háboruban, az egyetlen dologban, a melyben mester volt, a maga és ellenfele állásának döntő pontjait egy pillanat alatt felfogta s azonnal kapcsolatra hozta azokat a mozdulatokat, melyek által egy tulnyomó hadierő váratlan dühvel neki eshetik az ellenség hadivonal megebezhető oldalának s egy hadsereg sorsa egy nap alatt eldőlt. Értett a hadviseléshez, mint tudományhoz; hanem szelleme sokkal merészebb, rohanóbb és ellenállhatatlanabb volt, hogysem mesterségesnek gépies szabályai által magát korlátoztatni engedje.

Míg a régi hadseregek mesterséges szabályok szerint harcoltak, rajta a lángész valódi ösmertető jelét lehetett észrevenni, mely a nélkül, hogy a hadiszabályokat megvesse, mégis tudja mikor kell szakítani velök. Teljesen fel tudta fogni horderejét ama rendkívüli erkölcsi erőnek, melyet a hadiműveletek ujdonsága és gyorsasága által lehet nyerni. Bámulatba ejtette és elszibbasztotta ellenségeit előreláthatatlan és rohamos támadásai által, s azzal a hirtelenséggel, melylyel a csata vihara reájok rozott; s míg katonáit az ujkori fegyverek előnyeiben részesítette, egyszersmind a régi, durva időszakok elragadó lelkesedését, mondhatni vakdühét öntötte beléjük gyors és döntő mozdulatai által. Ez a tehetség, mellyel fogva az ellenséget megzavarta és bátorságából kivette, a maga soraiban pedig oly biztosságot és felüdítő bátorságot terjesztett el, mely a háborút időtöltéssé és a győzedelmet kétségtelessé tenni látszik, kiváltképpen kitüntette Napoleont egy olyan korszakban, a mely rendkívüli katonai tehetségeket szült, s egyike vala jövőendő hatalma legfőbb eszközeinek.

Eme csudálrala méltó hatásai a gondolat gyorsaságának, a mely Bonapartét különösen jellemzi, új hadviselési módjának döntő eredménye, s az a csaknem hihetetlen gyorsaság, melylyel az ő hir-

holtestet fogtak ki, melyben a Gajzágó kocsisára ismertek. A hullán hiányzik a fő, mely úgy látszik, a büntény elküvetése alkalmával vágott le, s a kezek hátra voltak kötözve. Állítják, hogy a víz egy másik hullát is lebegtetett, azonban nyomtalanul eltűnt ismét. A megye azonnal vizsgáló bizottságot küldött ki a helyszínére. Nem mulasztjuk el a további nyomozások eredményét is közölni olvasóinkkal.

* Szabó Pepit legközelebbi jutalomjátéka alkalmával a közönség zajos tetszéssel, bokréta, vers- s koszorukkal fogadta. Az első felvonás után a közönség nevében egy pompás albumat adtak át, melynek első lapja legjobb szerepeinek jellemes arcképeit foglalja magában. E szép fogadtatás elég bizonyossága lehet annak, hogy Szabó Pepi még mindig kedvence közönségünknek.

* Május első napja viradatján a különböző vallásfelekezetek dalárdái kölcsönösen üdvözlőlvén egymást, nagyszámu közönség kíséretében a sétátérre vonultak ki, hol felváltva működtek. A pesti s más dalárdák példájára nem rendezhetne nálunk is az ifjúság kirándulásokat a környék szöcs pontjaira a tavasz folytat? Csak egy ügyes rendező kell, hogy a legszebb, a legnemesebb időtöltést szerezzék meg maguknak.

* A piaci templom környezete lebontására rendelt bizottmány, mint halljuk, még ez év folytatn kezdte a bontást, miután a város felajánlta az ott levő vámbáz épületét. A város áldozatkészsége jó példáját, mint halljuk, az ecclesia is követni fogja, mint a kérdéses hely legnagyobb részének birtokosa.

* A járdák födétlen csatornáira még egyszer figyelmeztetjük városi rendőrségünket, kinek egyetlen rendeletébe kerül csupán, hogy a járó köveket megmentse a bosszantó elbottlások, s esetlegesen a lábtörésektől is. A melyik háztulajdonos nem vigyáztat rá, kegyelem nélkül meg lehetne büntetni.

* A lengyel menekültek kivándorlására nézve a svájci szövetségtanács nem csak az Amerikába, hanem a keletre kivándorlóknak is megígérte a segélyezést, s a lengyelek bizonyosan inkább mennek ide. Azonban a lengyel segélyegyletek mult hétfőn gyűlést tartottak Aaraban, melyen Langewitz tábornok és Plater gróf is jelen volt, s elhatározták, hogy a tömeges kivándorlást nem helyeslik, s ezental is gondoskodni fognak a menekültek munka vagy adakozás útján segélyezéséről. A kik kivándorolni óhajtanak Svájcba, nem Amerikába, hanem inkább keletre vagy a Dunaféjedelemségekbe menjenek, hol hamarabb találnak kellő foglalkozást; azoknak pedig, kiknek a katonáskodás jobban tetszik, Sadik basa (a lengyel Czajkowski) írásban megígérte, hogy az ő lengyel-török közkezredébe mindenkor beállhatnak.

neve minden népeknél elterjedett, nem kevésbé folytak be arra, hogy jellemének határozott irányt adjanak s egy ideig az országok sorsát elhatározzák. Ezek az eredmények mind inkább erősíték ő benne hatalmának öntudatát. Nagyravágásának erejét és vakmerőségét még inkább nevelék; a dicsőség felől való határozatlan alomképeinek alakot és tartalmát kölcsönözték, a legfőbb hatalomnak heves reményit lángra lobbantották ő benne. Az a kitörő bálmulás, melyet legelső hadjárata idézett elő, különösen rosz befolyást kellett hogy gyakoroljon ő reá, mivelhogy nagyravágásának azt a sajátosságát adta meg, a mely ötlet annyira jellemezte, s a mely egyformálag folyt be mind a fölemelkedésére, mind a megbukására. Azzal kezdte, hogy a világot bálmulatba ejtse; hogy rögtön és általános benyomást idézzon elé, a milyent az újabb idők nem értek. A bálmulatba ejtés tehát nem kevésbé ön életének nagy célja, mint az akaratjának erélye általi uralkodás. Ezután nem volt elég Bonapartenak, hogy uralkodjék. Szükségivé vált, hogy feltűnést okozó, merész, fényes és váralan eredmények által az emberek lelkeit megloppe, megvakítsa, leverje. Nem volt elég neki, hogy csak kormányozzon, habár annál korlátlanabban is, ha eszedesen és észrevétlenül kellett volna kormányoznia. Szükségivé vált, vagy legalább mindenképpen azon volt, hogy bálmulatba és szent borzalomba ejtés által kormányozzon, melyeket nevének nagysága és rettegett volta s hatalmának világ eleibe állítása által keltett fel, a mely hatalom minden szemeket reaszegzett, és őt minden nyelvek beszélgetéseinek tárgyává tette. Hatalom volt az ő legfőbb célja, hanem olyan hatalom, a melyet éppen úgy bálmuljanak, a hogy éreznek; olyan hatalom, mely esodaszerűleg ihlesse az embereket, régi trónusokat rázson meg egy földrengéshez hasonlóan s új teremtményeinek hirtelensége által valami olyan szerűt hódoló bálmulatot keltsen fel, melyet a csuda szokott előidézni. Ilyen volt — a mint véljük — az ő hirnév szeretetének különös és sajátossága jelleme. Egy beteges szenvedély vala ez a bálmulatásnak ama bizonyos neme iránt, mely az emberi természet alaponásainál fogva nem lehet tartós, és a melynek a maga támogatása végett szüntelen való és mind inkább ingerlő, izgató ujságokra van szüksége. A csupa tiszteletet megvetéssel utasította volna vissza. A nyugott bálmulás, ha szinte általános és tartós lesz vala is, üres és izetlen lett volna reá nézve. Villanyozni és leverni akart minden áron. Hatásvadászatért élt. A világ volt színpadja, s ke-

* A sétatéri lovarda érzékeny concurrense lett a színházhoz, dacára annak, hogy mint lovarda nem tartozik a legerősebbek közé. Egyedül acrobatai érdemeinek figyelemre, s közöttük az ügyes Hanausek, ki egyszersmind a társulat legkiválóbb lovassa is.

* A 48-diki magyar forradalomnak egy hőseivel ismét kevesebb van. A világiosi fegyverletélt után kimenekült Kmety György 1861-től fogva, mint nyugalmazott török tábornok Angliában élt, Londonban m. hó 25-kén meghalálozott. Kmety egyike volt ama menekülteknek, kik 1850-ben az izlám felvétele után Aleppoba belebeztek. Későbbben activ török szolgálathba lépett ferik-ranggal, s fényesen tüntette ki magát Kars védelme által, hol a munka terhét ő viselte, a dicsőséget és anyagi hasznot pedig Sir William Fenwick Williams of Kars aratta. A syrai zavarok alkalmával Fuad basával ő ment, mint hadiparancsnok a Libanonba a druz-maronita lázadások lecsillapítása végett. Tizenhat évi hányatás után idegen föld lett halottja ágya.

* Széchenyi Béla megint táviratoz Batnából, hogy két oroszlant lött, Erdődy is közt, melyek közül az egyik igen nagy. Miután a pesti közönség mindennap ott látja Hermannt az oroszlanok közt máskáláni: alig bírja e vitéz tettet egész nagyságában felfogni, midamellett, hogy az anyaroszlan közelebből veszélyesen megmarta, s csak egy ketreczen kívül elszűtt pisztolylövésnek köszönhető a bátor férfiú, hogy élve szabadult meg a fenevad körmei közül. (B. H.)

* A „B. H.“ figyelemmel kísérve a „Korunk“ ban folyt éles vitát színházunk ügye felett, a többek között így nyilatkozik: „Nem mertik feltenni Szász Gerőrol, hogy komolyan írja, miszerint a „Faust“ virág-vallomása, (e csinos, de jelentéktelen dalocska) „tragikai gondolat“, a kankan eljárásához az „eszményített tánc“ értéke kívánatlik, Wagner, Meyerber s Gounod mellett Flottor is tekintély, Offenbach művei meg silányságok, noha a párisi nagy lapok utolsó, félig sikerült operettejét: a szép Helenát szintén osztatlan magasztalással fogadták, s a kényes bécsi ítézet két corrypheusa: Hauslik és Schelle csak oly kimerítő bírálatra méltatták, mint Meyerber Dinarahját. Abban is csalódik Sz. G., ha azt véli, hogy rokkan bankárok, varrónok stb. képezik Offenbach közönségét. Mi itt Bécsben mást tapasztaltunk. A szép Helenának oly exquisit, válogatott közönsége volt az első előadások alatt, melyben a legfőbb köröktől kezdve a szemüveges professor urakig az intelligencia, születés, pénz, szóval: minden osztály képviselve volt.“

* N. Szebenből írják a „P. H.“ nek: A vétéségek miatt közlegénynecc degradáltak, és m. hó 16-kán a fogságból elbocsátott Taichmann Alajos altiszt a gr. Mazzucheli nevű 10-dik számú sorsgyalogezredben mult hó 17-kén reggel szakasza-

veset gondolt vele, hogy micsoda szerepet játszotték rajta, csakhogy a deszkákon úgy járhasson körül, mintegy egyedüli hős, s a tetszésnek oly zajos nyilatkozatait kelhesse föl maga iránt, a melyek minden más birnevet elnémitának. A harcban az általa elérni óhajtott diadalog olyanok valának, a melyekben ellenségeit egy szélvészhez hasonlólag elseprni láttassék; s katonáinak roppant és hallatlan feláldozása azokban a sebes marsokban és vakmerő támadásokban, melyeknek győzedelmait köszönhetette, legkevésbé sem csökkentette ezeknek becsét a győző szemek előtt. Békében szerette tartományain keresztül nyargalni; magát gyors mozdulatai által megsokszorozni; a jobbitásokra alkalmas helyeket egy pillanattal kikémleni; terveket adni, melyek ujdonságuk és nagyszerűségüknel fogva bálmulatra ragadjanak; egy pillanat alatt olyan műveket tervezni, melyeket egy egész ember sem képes létrehozni s ember feletti lelki erő benyomását hagyni maga után.

Azonban a mi vázlatunk Bonaparte jelleme felől nagyon hiányos lenne, ha hozzá nem tennők, hogy őt semmi sem jellemzi erősebben, mint a magának nagyzás szelleme. Szellemének és akaratjának rendkívüli ereje, melyek által annyi vetélytársat és ellenséget leverte, s annyi akadályt legyőzött, a melyek legyőzhetleneknek látszottak, azt az öntudatot ébresztették föl benne, hogy ő valami nagyobb embernél. Kevélységre és maganagyazásra való erős hajlama a csudálatos szerencse és határtalan tetszésnyilatkozatok által csaknem örjögő meggyőződésé fokozódott fel benne a maga emberfeletti nagysága felől. A maga szemek előtt kiválva állott a többi emberek közül. Őt nem lehetett az emberi mértékével mérni meg. Ő nem vala meggátolható ama nehézségek által, a melyek elől minden más emberek visszahátráltak. Nem vala alávethető ama törvényeknek és kötelezettségeknek, a melyekről azt várta az ember, hogy minden egyebet engedelmessékednek azoknak. A természetnek és az emberi akaratnak meg kellett hajolni az ő hatalma előtt. Gyermeke és kegyence volt a szerencsének, s ha nem is ura, de a legfőbb tárgya a sorsnak. Történelme a maganagyazásnak és tulzásnak olyan szellemét mutatja fel, a mely páratlanul áll a felvilágosult századokban, és a mely minket akaratlanul a kelet királyaira emlékeztet, a kiknek születésüktől fogva, éppen mint az isteneknek, tömjént nyujtanak. Ez a maganagyazás vala főforrása büntényeinek. Hiányzott benne az embertársival való közös természetnek érzete. Neméhez semmi

rancsnoka, Kubicki kapitány lakásába egy föltöltött kétesövl pisztolylyal tört, s az ágyba fekvő kapitányra e szavakkal robant: „Őn szerencsétlenné tett engem, most én önt ártalmatlanná teszem.“ A kapitány kiugrott az ágyból, megragadta a rá rohanót s a földre veté, miközben a pisztoly elsült a nélkül, hogy talált volna. Taichmann a kapitány kezéből erre ki tudott szabadulni s megszökött, de az utána küldetett esendőörök csakhamar elfogták. A katonai törvényszék elé állíttatván, bevallotta bűnét, s m. april hó 19-kép golyó általi halálra ítéltetett. Az ítélet april hó 22-kén volt Nagyszebenben végrehajtandó. Az elítéltek szeme már be volt kötve, s a lövésre rendelt három katona már előlépett, midőn a kapitány, ki a végrehajtáson parancsolt, „pardon“-t kiáltott, melyet Grobas ezredestől s ezredparancsnoktól két tiszt vitt meg neki. Taichmann szótalanul egy mellette állóra dőlt s eskü jelétül kezét emelte föl, hogy szándékolt tettét mennyire bánja.

— Az erdélyi vasut ügyében kiküldött bizottmány 27-kén ülést tartott, Rechbauer adta előtűdösítésát, melyben rosszalás fejeztetik ki, hogy a kormány az arad-fehérvári előépítkezésre hitelmőködést vett igénybe; taglalatik a szebeni tart. gyűlés votuma, mely a bizottmány határozatára kiindulási pontul szolgál, a záradékot egy törvényjavaslat s azon határozat képezi, miképp a kormány felszólítandó, hogy a fehérvár-kolozsvári és a fehérvár-szeben brassói vonalokra szükséges technikai s pénzügyi munkálatokat megkésztítve, a közlelbbi session erre vonatkozó indítványát tegye meg.

* Bécsben roppant felindulást idézett elő a város egyik legnépesebb utcájában elküvetett rablógylökosság. A wieden Nasechmarktön levő ugynevezett Freihaus egyik részében van a zsidó árus Obrist Gottlieb boltja, kinek élénk ékszerkereskedésében mindig nagymennyiségű drágaságok találhatók. Szombaton reggel, mint minden nap reggel 8 óraker megnyiták a boltot, s minthogy a napnak már korán reggel ki van téve, leereszték a felgöngyölve volt ajtóponyváit is. Nemsokára oda érkezett a zsidó árus fiatal nejevel; de 9 óraker ismét elment, hogy egy javítás végett átveendő karperecset elhozzon. Mintegy tíz percze azután egy nő lépett a boltba, ki egy értékes tárgyat akart megbecsültetni; de senkit sem talált a boltban s elbámulva azon, hogy miként lehet egy drágaságokkal rakott utcai boltot magára hagyni, a nélkül, hogy bezárnák, kérdé az ajtótól négy lépéssnyire arczal a bolt felé fordult zűdségárusnőktől, vajjon a zsidó árusnál nincs-e senki benn? Ezek válaszolák, hogy a zsidó árusné mindig ott van s a nő erre megint bement a boltba. Néhány másodpercze ezután iszonyú vészkiáltás hangzott ki az utcázára. Azonnal berohant egy éppen arra menő mészáros, továbbá néhány piaci árusné. Mily borzasztó látvány tárult

rokonzenve sem volt. A festvéri szeretetnek amaz érzelmé, a mely az igazán nagy lelkekben különös erélylyel működik, és a melynél fogva azok magukat az emberi nemzet érdekeitől szives készséggel feláldozzák, teljesen ismeretlen volt előtte. Szívének vad verései között soba sem volt egy dobbanás is önzéstelen szeretetből. Szétszaggatta a kötelekeket, melyek az embert emberhez fűtik. Az embernek igazi boldogságát, mely az erkölcsi erőnek és emberszeretetének az önző szenvedélyek feletti győzedelmében áll, ellőste magától, hogy a zsarnok magános örömét élvezhesse. Felruházva olyan tehetségekkel, melyek őt a jöltendő istenségnek dicső képviselőjévé és szolgáljává teheték volna, s a természetnek olyan érzelmeivel, a melyek dicső erényekké magasztalhatnák vala fel, inkább akart nemétől, embertársaitól különválni, azoknak szeretetéről, becsüléséről és hálájáról lemondani, csakhogy bálmulat, rémület és csudálat tárgya lehessen előtök; s ezért az önző, sivár szerencsésért odaadta békességét és örök dicsőségét.

Ez a saját neme feletti szentelen maganagyazása mindjárt pályájának kezdetén előtűrt. Első szerencsés hadjáratai Olaszországban a parancsoló hangját adták meg neki, s ez el sem is hagyta egész az utolsó órájáig. Alig teheti az ember, hogy meg ne lepassék ama természetes módor által, a melyen ő beszélgetéseiben és kiáltványaiában a legfőbb méltosságot igénybe veszi. Soha sem érezülk rajtok, mintha csak játszaná az urat. Legkevélyebb követeléseiben is egész lelkéből, a vele született nyelven beszél. Irálya dagályos; de soha sem erőltetett, mintha netalán érezte volna, hogy olyan szerepet játszik, mely valódi jogjogjait feljül haladja. Még akkor is, midőn elég balga és istentelen volt magának csudaerőt és isteni küldetést tulajdonítani, s beszédje úgy mutatta, hogy valóban úgy vélekedik, hogy van az ő jellemében és hős-tetteiben valami olyan, a mi az ő istenkáromló ön-hitségének az igazolás színezetét adhatná. Ugy lát-szott előtte, hogy a világ feletti uralkodás bizonyos tekintetben az ő joga; mert semmi egyéb, hanem csak ez felett meg azoknak a fogalmaknak, melyekkel ő maga felül bír; s ez nem csak szójárás volt, hanem olyan beszéd, a melynek ő némi hitelt tudott szerezni, midőn egymás után következő győzedelmét „sorsa teljesítésének“ nevezte.

(Folytatjuk.)

Sajtóhíra. Lapunk 48-dik számában, a Bonaparte-ról írt „Észrevételek“ 2-dik hasábján: győzedelmének feladandó árja helyett feldagadó árja olvasandó.

itt fel e'föltük. A bolt bántoló részében egy polez m'gött a földön ott fektet a zsibárusó vértócsa közt, homlokán, feje hátrészén, nyakán, mellén tá- tongó szurási s vágási sebekkel fedve, melyekből a vér csak egy ürömlött. Egy piczi ül-ehecske, mely mindig az asszony mellett volt, nyüzsgöve fektült mellette. Csak egy felületet tekintet a szekrények- re azonnal fölsmertette, hogy számos értéktárgyak raboltattak el. A gyilkosság híre futótűz gyanánt terjedt el a tethely környékén. Kevés pénz mulva ezernyi ember állt a legnagyobb ingerültségben a bolt előtt. A gyilkos nyom nélkül eltűnt s egy da- rab pakoló papiroson kívül, melybe mint gyanúját, gyilkos szerét, egy balát takart volt, a boltban semmit sem hagyott hátra. E gonosz tény folytán Bécsben következő rendőrségi hirdetés jelent meg. „1000 forint biztosított jutalmul annak, ki a biztonságú hatóságoknál vagy támpontokot szolgáltató kézzel, melyek nyomán a folyó évi április 22-kén Obrist Vilma zsibárusnén elkötött rablógyilkosság tettese közvetlen befogatik. 500 forint biztosított, pedig jutalmul annak, ki a hatóságoknál vagy közlé- seket képes tenni, melyek a főlebbi tettes kinyo- mozását lehetségessé teszik. Bécs, apr. 23. 1865. Cs. kir. rendőrigazgatóság. Hineys rendőrtanácsos üztönzésére lovas rendőrök küldettek szét minden- telé a Bécs körül fekvő helységekbe, hol a hatóság- ok rendkívüli tevékenységet fejtettek ki. A rendőr- ség által kiadott személyleírás mindenütt kézen for- gott. Minden idegennek igazolni kellett magát. Alig jött e leírás Fischamendre, a kevéssel előbb oda- érkezett Bieringer József akadtak. Kérdeztetvén: kicsoda és hová való, aggodalmas válasza, továbbá az által, hogy igazolási jegye nem volt, s végre az által, hogy a rendőri személyleírás éppen reá illett, oly annyira gyanúsnak tetszett, hogy azonnal elfogták. A mindjárt elrendelt vizsgálatnál két kü- lönböző nevre szóló igazolási jegyet is találtak nála. Holmija felől kérdeztetvén, azt állítá, hogy nincs semmije. Megérkeztek azonban a fekete sas- hoz címzett szálloda tulajdonosának egy kis ládát adott át megőrizés végett. Értésztetvén a kocsmár, s hogy Bieringer befogatót, megrázta az átvett lá- dát, és azt találta, hogy az „Ueber Land u. Meer“ című képes újság egy számába volt takarva. Eszé- be jutott, hogy a gyilkosság helyén talált fejse- szintén ezen újságba volt takarva, s azonnal meg- tette a jelentést. A láda felbontatott és a benne le- vő ékszeres a rablókakkal azonosoknak találtattak. A bécsi rendőrigazgatóság azonnal tudósított a rabló befogatójáról. Bécsből pedig rögtön egy bi- zottmányt küldtek el; ezekkel ment a megrabolt ékszerész Obrist. Féliz órákor érkeztek Fischamendre és a rendőrségnél deponált ládában levő ékszeres Obrist ur azonnal az ővének ismerte föl. A rabló ennél fogva egy számos esendőből kísért paraszt kocsin Bécsbe vitetett. A kocsi roppant embertömeget követte. A fogoly Bieringer József, Atzenbruggban, Alsó-Austriában született, 24 éves, és már tízszer volt lepás miatt megbüntetve. Tu- dósításunk végén megemlíti, hogy a szerencsét- len nő állapotja vasárnap este óta tetemesen javult, úgy, hogy már némely könnyű ételt is ve- hetett magához.

* Sherman amerikai tábornok husz évvel ezelőtt, mint fiatal hadnagyoska szolgált az egye- sültet hadseregében s a Sullivan-szigeten állomáso- zott. Már akkor oly jó birben állott, hogy a char- lestoni nők örömeit engedék meg leányainak a tiszt bálba mehetést, mibelyt bizonyosak voltak a felől, hogy Sherman is jelen lesz a bálban. Később a hadseregből kilépve, Kaliforniában mint bankár, üzletet kezdett. Új helyzetében a szerencse nem igen kedvezett neki, s miután Leaworthban ügy- védkedett is, szintén kevés sikerrel s hajlammal, néhány évvel a háboru kirovása előtt Új Orleansba ment, hogy ismét a katonai pályára lépjen. Az el- lenségeskedések megnyitja után csakhamar tábor- noki rangra emelkedett s Dalsontól megkezdett had- járata óta 1864. májusban pályáját folytonos si- ker s dicsőség koszorúzza. Az egész háboru folya- ma alatt — jegyzi meg a „Times“ — egy fényes tünd- ről, ki Cromwell jellemét annyira bírta mint Sher- man. Dicsvágyó, buzgó, lelkesült, fanatikus, koron- kint mogorva s zárkózott, majd túlélenk s beszé- des, ha izgatott kedélyű, sokan félbolondnak tart- ják; Sherman oly jellemet tanúsít, milyennel csak azon emberek bírnak, kik a világtörténet színpadán nagyszerűen s csaknem titokteljesen lépnek föl s az események folyamába végeztetvén markolnak bele. Egyébiránt a „Times“ keserű szemrehányá- sokat tesz Shermannek azért, hogy katonáinak az ellen földjén iszonyu pusztításokat engedett meg, s a tábornokot különösen Columbia leégetéséért teszi felelőssé. Ez utóbbi tényre nézve be van bizonyít- va, hogy még mielőtt az egyesült hadserege be- vonult, már a déliek magok felgyújtották a várost.

— Mult évi novemb havában az „Osservatore Triestinóban Rogers Parret et Comp. Nr. 39 West- bourne Street Pimlico“ cím alatt egy londoni ke- reskedő-ház „Domanda d' Impiegati“ felírás alatti hirdetésny ügynököket keresett, kiknek évenként 1500 frt ezüst lira és azon felül az uti költségek megtérítése is biztosított. Akadt is, még pedig Görzben, három pályázó. Mind a három kinevez- tetett, de a megbízó levél kiállításáért a társaság az egyikét 20, a másiktól 30, a harmadiktól 40 frankot kívánt. Az egyik közülök 8 nappal kineve- zése után levelet vett, melyben felszólított, hogy

a társaság számára 18 kilogramm selyem-hernyó- tojást vegyen; azonban sem pénz, sem utalványt valamely bankárhoz nem küldtek. A görzi keres- kedőknek feltűnt, hogy említett ház Görzben 3 ügynököt tart és Londonban tudakolódván kiderült, hogy ily nevű ház ott nem is létezik. Az ennek következtében eszközölt hivatalos kutatások nyomán hasonlóképpen kijött, hogy itt csak előre kiszámi- tott pénzsalás vétetett czélba. Ennél fogva nem tehetjük, hogy a közönséget Rogers Parret et comp- s általában külföldi névtelen társulatokra figyelmessé ne tegyük, legkivált oly esetben, midőn bármi ügy- alatt előleges pénzbeállítás kívántatik.

(H. beküldött.)

Politikai hírek.

Austria. Bécs, apr. 27. Az alsóház mai ülésében az igazságügyministerium budgete fölötti viták folytatottak. Az igazságügyminister a saját ügyekbeni objectiv büntető-eljárásra vonatkozólag tegnap mondott beszédekre kinyilatkoztatja: A teg- napi ülés azon szándék benyomását tette, mintha a bírói karra befolyást akarnának gyakorolni és mintha a szűkebb bir. tanácsot illető ezen tárgyat a szélesebb bir. tanács elé akarnák vinni. Ő a szóno- kokat ezen irányok egyikében sem követeli; ily eljárás a bírói kar függetlenségével ellenkező lenne. Az igazságügyministernek kötelessége, az állam- ügyész eltérő nézeteinél saját felfogását nyilvánítani; mind a mellett nem úgy, mint szabályzatot a bírósá- gok és államügyészek számára. Ő — ugymond — ezen gyakorlatot fogja ezután is követni. Egyé- biránt a képviselők-házának a dolga, hogy — ha a saját által megszeretve érzi magát, — törvényes in- tézkedést kívánjon. Herbst arra emlékeztet, hogy ily esetekben a törvényes vizsgálatnak hivatalból kell megtörténnie. Végül az igazságügy- és rendőr- ministerium budgetei elintéztettek.

Angolország. London, apr. 23. Ismét sürűlen beszélük, hogy Palmerston lord a mostani ülészek befejeztével ki fog lépni az alsóházból, s mint a legifjabb peer lép a felsőházban. Ugyane- bir már három év óta minden esztendőben felmerült ilyenkor; azonban ha eddig nem valósult is meg, annyival valószínűbb teljesebbé, minél tovább hi- resztelik, ha csak a halál véletlenül meg nem előzi a kinevezést, mert a lord, korához képest türetho- karban van ugyan, mindazáltal meglátszik már rajta erősen az aggság, nem bírja mint eddig a fárasztó munkát, az éjjeli virasztások fárasztók reá nézve, s egyáltalában jobb szeretnék barátai, a kik életben maradását óhajtják, s orvosai is ta- nácsolják, hogy hagyjon fel a fárasztó munkásság- gal, s lépjen nyugalomra. Ha Palmerston kilépne az alsóházból, a vezérszerep a pénzügyministerre szállna.

Londoni lapok az északamerikai csatátér dön- tő eseményeit az északra nézve mindig kedvező- ben fogják fel. Az „Economist“ a guerilla harczól, melyet a déli államok barátai ajánlanak, keveset vagy éppen semmit sem vár. „Egy guerilla harcz — mondja ő — disciplinált hadsereg segélyére szor- ul, — ily segélyük volt a spanyoloknak Wellington hadseregeben — vagy egy hozzáférhetlen területre, mint a Kaukasz. A confederált államok területe ugyan igen nagy, de nem hozzáférhetlen; nem erős vár, hanem csatátér. Még a legkedvezőbb körülmé- nyek között is a rabszolgatartók hazájának ily csatározásnál roppant nehézségekkel kellene meg- küzdeni. Így például mondják, hogy Shermannek Georgiában igen jó szövetségesei voltak a négek- ben, kik neki rendes tudósítókul szolgáltak.“

A kormány nem hagyta sokáig üresen Cob- den parlament székét. A híres államgazdász utóda már egy hét előtt megjelenhetett a rochdalei vá- lasztók előtt; ezen utód Potter, kit azonban — mint a „Patrie“ megjegyzi — éppen nem lehet Cobden Richard valódi örökösének tekinteni. Elő- szőr is igen sokan nem vettek részt a szavazásban; kétségkívül azért, mivel a választók tudták, hogy Potter s a híres államgazdász eszméi közt szintoly nagy különbség létezik, mint a mió Bright tanai, s a Cobdenéi közt létezett. Valóban Potter meg- választatása újabb jele az ultra-whig, vagy szélső- radical párt tuluralkodásának. Erről könnyen meg- győződhetünk Potter választási beszédéből, melyben ő nem tévővázott kijelenteni, „hogy a demokracia mellett fog lenni, s hogy az aristokratianak életre- halálra hadat üzen.“ Sőt az új parlament tag még ennél is erősebb kifejezést használt, midőn „a plutokratia által elnyomatott angol rabjobbágyok“ ról beszélt.

London, apr. 27. Az alsóházi tagok párt- különbség nélkül részvénytárgyat nyújtottak át az unió követének.

Franciaország. Az „Opinion Nationale“ azou egész Algirban elterjedt hírt említi meg, hogy a császár Abd-el-Kadert fogja ezen gyarmat ural- kodójává tenni. El kellene ismernie Franciaország főuraságát, a kivivott jogokat tisztelni, az európai gyarmatosításnak kedvezni és 60,000 emberből álló francia hadsereget eltartani, mely Franciaország jogainak védelmére, és az új uralkodó „democra- tia, civilisáló föladatának“ támogatására fog ott maradni. Az „O. N.“ ily tervet alig tart kivihető- nek, és igyekszik az algiri gyarmatosokat meg- nyugtatni. Abd-el-Kader kinevezése algiri királylányá egyértelmű volna ezen végtelenül fontos közép-ten-

geri gyarmat teljes földadásával. Senki sem tudhatja, vajlon Abd-el-Kader a trónon ugyanaz fogna-e ma- radni, a milyen eddig a száműzetésben volt; még kevésbé, vajlon utóda ugy fog-e föllépni, mint ő. Magunk sem hisszük, hogy Franciaország már politikailag elég érett arra, miszerint az Algirról lemondásnak gondolatát elvélhesse, dacára, hogy e gyarmat borzasztó áldozatokat nyel el pénz- és vérben, és idő multával még sem lesz tartható.

Páris, apr. 24. Az Egyesült államok ideig- lenes követe Bigelow ur, ki most rendkívüli kö- vetté s teljhatalmu minisztré nevezetett ki a fran- czia udvarhoz, ma nyújtotta át a császárnak nyil- vános kihallgatáson, meghatalmazó okmányait, s azután a császárné fogadta el. Itt nem igen hatott meglepőleg Lee capitulálása; mindamellét nyugta- lanságot okoz mégis a dolgok további fejlődése fő- kép a mexicói viszonyokra való befolyása végett. A mexicói kölesön már fedezve van. A chalonsi táborba, melynek főparancsnoka az idén Niel tá- bornagy leand, két gyalog, egy lovas hadosztály s a megkivántató tüzéség stb. fog elhelyeztetni. Mindössze két vadászszázalaj, nyolcz gyalog és négy lovas ezred, 7 ütég — köztük egy lovas — két mérnöktesti század, szekerezet stb. fogják a tábor ez idei őrségét képezni. Sok beszédre szol- gáltatott itt okot azon külön kihallgatás, melyben tegnap a császárnál a dán király öcsöce, Sonder- burg Károly herczeg részesült. Azon gyanúsítást kapcsolják ehhez, hogy Dánia még mindig nem vesztette el minden reményét. Valószínűbbnek tart- ják azonban, hogy a kihallgatásnak semmi politikai jelentősége nincsen vagy legfőlebb György görög király viszonyaival van összefüggésben. A „Patrie“ két czáfolatot tartalmaz. Az egyik szerint nem igaz, hogy Oroszország reclamált a franczia kor- mánytól a lengyel emigransok magaviselete vé- gét; a másikban megtagadtatik Mazzini azon állí- tása, hogy az olasz kormány titkos szerződésben lekötötte Franciaországnak Piemont felét. Az al- giri felkelők ellen tüzött hadmiveletekből megtetszik, hogy a francziák erősebbek a csatátéren. A hol összejöttüközésre kellene a dolognak kerülni, a felke- lők rendszeren megfutamodnak. Mindamellét, hogy a terület a felkelőknek felettébb kedvező, a francziák veszteségei csekélyek. Kabiliában ismét három törzs küldött tuzsokat, s alávetette magát. A császár az afrikai tartományt már egészen meghódítva fogja találni, midőn Oranban kiszáll. Oranból szárazon menend Algirba, onnan pedig hajón Bonába, s vissza- utaztában kiszáll Ajacióban. — Párisban még most is akadnak, kik azt állítják, hogy a császár nem megy Algirba, hanem az udvarnál az ellenkező hí- r uralkodik. A magentai hg nem állott a fellázadt törzsek ellen indított expeditio élére, hanem Algir- ban várja a császárt.

Páris, apr. 25. A „Patrie“ írja, hogy a pápa magán kihallgatáson fogadta el Vegezzit. Ezen alkalommal kijelentette volna a szent atyának, mennyire vágyik a kibékülésre uralkodója, s hogy semmi olyast nem fog elkövetni, a mi a vallási ér- dekeket sérthetné. A pápa ezen nyilatkozatokat jól fogadta, s kijelentette volna, hogy a megkezdett egyezkedésc kedvező eredményre vezethetnének. A „Pays“ arról értesül, hogy a „Debats“ april 21-ről kelezett turini levele, melyben a pápa és Olasz- ország közötti kibékülés félig-meddig kilátásba he- lyeztetik, jó forrásból eredt. Tehát nem egészen üresnek látszik azon hírt, miszerint a pápa, Victor Emanuel és Napoleon császár tökéletesen kiegyez- kedtek.

Olaszország. Turin, apr. 24. A „Köln. Ztg“ írja: Midőn az első püspöki állomások tře- sedébe jöttek Olaszországban, a kormány elküld- te jelöltjei névsorát Rómába, onnan pedig egysze- rűen visszaküldetett az. A turini kabinet ezután ar- ra határozta magát, hogy minden megüresedett püs- pökségbe ideiglenes helyettesítést tett, és senki sem emelt az ellen panaszt, még a püspöki kar sem. Ezt látván Rómában, a felett kezdtek töprekenni, hogy ha így megy, időjártaival annyira megszokják az olasz bivek a püspöki helyetteseket, hogy nem sokat fognak az igazi püspökökkel törődni, s ez szolgált okul a pápának arra, hogy Victor Emma- nuelhez levelet írjon. Itt nem kis fontosságot tulaj- donítanak ezen esetnek, s Vegezzi utasítva van, a lehető engedékenységgel járni el, a mennyiben az olasz érdekek kára nélkül megadhatók az enged- mények.

Róma, apr. 23. A curia most is, mint eddig, jobb időkre akarja halasztani a reformokat, pedig e nélkül a pápa és alattvalói közti kibékülés nem sikerül, s reformok nélkül a Persigny által ajánlott 6000 esndőr se segíthet a bajon. Igaza van tehát a „Journ. des Debats“nak, midőn a pápának és alattvalóinak viszonyát tekiuti fontosabb dolognak az ugynevezett római kérdésnél. „Kétséget nem szenved, hogy az első lépés után a második is re- méltető, s miuthogy a pápa a maga bölcsességében Victor Emanuelnek kezét nyújt, semmi se gátolja abban, hogy a másik kezét a rómaiak felé terjess- ze ki, s részesítse Európát a kibékülés örövendetes látványának élvezésében.“

Németország. Berlin, apr. 27. A tenger- részeti bizottmány tegnapi ülésében, Bismarck ur nyilvánítá, hogy a kormány, mint Kiel közös birto- kosa, a kikötő megszerzését elkerülhetlenül szükse- gesnek tartja. E tárgyban Poroszország egyezke-

désbe lépett Austriával, s így sikert remél, s az országgyűlés kimondandja, hogy Kiel meg kell szerezni. A kormánynak tudni kell, mennyire szá- molhat a képviselőház támogatására, mert a kieli kikötő megszerzésének kérdése képezi alapját az egyetértésnek.

Oroszország. Sz. Pétervár, apr. 23. A fővárosban természetesen az egyedüli beszéd tárgy a trónörökös nbg betegsége, melyre nézve itt nem létezik önámítás. A részvét a fiatal nbg iránt áta- lános minden néposztályban. Mult szerdán Lama- nossow nemzeti költő évszázados születésnapja üd- nepeltetvén, előadott egy költeménye az Unnepelt- nek, melyet az akkori trónörököshez intézte, s az egész gyülekezet felállott, és az előkelő orosz del- nök nem rejtgettek a mostani nbgért kicsordult könnyeiket. Az általános megindulás megrendítő volt, s ezen pillanat benyomása alatt elhatározottak, azonnal jelenteni táviratilag az esetet Nizzába, azon kérelemmel, hogy, ha a nbg állapota megengedi, közöltessék az vele. Az érzelmi kérdésen kívül egy más fontos kérdés is foglalja itt a komoly gond- dolkodókat: a legitim trónörökös kérdése Közhiede- lem szerint ugyan is, a beteg nbg elhunya esetére sorban következő nbg nem egészen bir a magas hivatásához megkivántató kellekkel, s habár mel- lőztetésre esetére föle nem is lehetne tartani; mégis aggasztó annak elgondolása, hogy ilyen esetekben többet nyom a befolyás, mint a saját akarat. Orosz- ország tett e részben elégséges tapasztalatokat.

Amerika. Newyork, apr. 15. (Délben.) Lincoln a szinbázi páholyban gyilkoltatott meg. Egyidejűleg Seward, s a sebestlnek szobájába sie- tő fia is megsebesítették. Az ifju már meghalt. Se- ward felgyógyulásán kételkednek. A gyilkosok a Booth testvérek, Baltimore-ba futottak, de hírszerint már elfogták. Grant szintén jelen akart lenni a szinbázi előadáson, de meghivatott a ministertanács- ba. Bizonyítványok vannak, miként a lázadók es- küdtek össze, hogy bosszút álljanak, s a déliek tá- mogatása volt a gyilkolás indító oka. Sherman elő- nyomulása, és Baleigh kiürítettése megvalósul.

Newyork, apr. 15. délután. Az államtitkár- ságot ideiglenesen Hunter vette át. Johnson megtartja a kabinetet. Seward állapota meg- nyugtató. A gyilkosok nem fogtak el.

Lincoln Ábrahám született Kentuckyban 1809-ben. Fiatal korában mint favágó, majd mint fakeskedő és kereskedő szerezte kenyerét. 1833- ban tagja lett az illinoisi törvényhozó gyűlésnek; azután törvénytanulásra adta magát, s ügyvéd lett Springfieldben, 1847—1849-ig a congressus tagja volt Washingtonban. Elnökké 1860-ban választatott. Elnöksége feladatául az Unio területének épségben megtartását s a rabszolgák felszabadítását tűzte ki a rabszolgatartó és elszakadásra törekvő déli álla- mok ellenében. A déli államok azonban északka- dásra törekedtek. Richmondban külön congressus ült össze, külön elnököt választottak. A háboru ki- tört Észak- és Dél között, s az mostanáig a leg- nagyobb elkeseredéssel folytatott, miglen az unio diadalmasan győzedelmeskedett a seccsio fölött. Lincoln masod ízben viselt most az elnökséget. Ré- szesült azon megütszeltetésben, a melyben Amerika polgára részesebbé megerte az ügy győzelmét, a melyért küzdött. Azt most megpecsétlé vérevel, hogy szent legyen. „Hon.“

Ujabb. Konstantinápoly, apr. 22. A sultán megparancsolta, hogy ezentul a ministertanácsban minden fontosabb ügyek az ő elnöklele alatt tárgyalassanak. Omer basa nagy kísérettel utazandja be Olasz-, Francia- és Angolországot. Ali basa a cserkesz rab- szolgakereskedésre vonatkozó megbízatásokkal küldetett Alexandriába. A bokharai khan tekintélyes haderő szervezésével foglalkozik, hogy a khokandi khant az oroszok elleni harcban segítse.

Newyork, april 19. Délben. Johnson beszédében, melyben a jövőendő poli- tikai legkevésbébb sem érinti, azon meggyő- ződését fejezi ki, hogy az árulók a legkövé- letesebb büntetésben fognak részesülni. Mo- bilet már megszállották az unionisták John- stone visszavonulásban van, s azt hiszik róla, hogy megadja magát. Seward jobban van.

Turin, april 30. A kamara tegnapi ülésében a ministerium visszavette a vallási testületek eltörlesztését czélzó törvényjavaslatot. — Bécs, april 30. Az alsóház mai ülésében, mindjárt az ülés kezdetén, általá- nos felállítás által fejezte ki részvétét Lincoln sorsa, s rokonérzelmét az amerikai államok iránt, Berger indítványa folytán.

Az államministerium költségvetése fe- letti tanácskozás ma befejeztetett; a költség- vetés lényegileg a bizottmány javaslata sze- rint fogadtatott el. Az általános rendelkezési alap részére, a bizottmány javaslata szerint, 200,000 forint szavaztatott meg. Tschabuschnig minden néven nevezhető Disposition- s- f- o- n- d megadására ellen szókokolt; Sabel 400,000 megadását javasolta; Schmerling Sabel indít- ványát támogatta. Az ülés befejezése előtt a kormány előterjeszté a berlini vámszerződés alkotmányos megvitatás tekintetéből.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

BÉCSI BÖRZE április 29-kén 1865.

Table with columns for 'Államadóság', 'Elsőbbségi kötvények', 'Részvények', 'Záloglevelek', 'Pénzjegyek', and 'Váltók (devisek)'. It lists various financial instruments and their market values.

Á t n é z é s e
A kolozsvári levél- és szekerposta indulásának s érkezésének.
Indul a levélposta:
Erkezik a levélposta:
A szekérposta indul:
A szekérposta érkezik:

A Biasini gyorskocsi indul:
Erdélyi piaci árak:
Gabonár Kolozsvárt április 6-kán 1865.

HIRDETÉSEK.

Életital (145)
készül NUMVÁRI WERTHER FRIGYES cs. k. kivál. szabadalmazott vegy- és műtani gyárában Budán.
Az ÉLETITAL egy Bécs és Magyarhon számos orvosi tekintélyei által megvizsgált, jeles házi szer: mocsárláz, emésztés gyengeség, gyomorgörcs, epekiömlés, hányás, altestigörcs, tengeri betegség, kólika, vízzel nehézség, álmatlanság, mámorosság sat. ellen.

IO,000 legnehezebb vaszonból készített új férfi és női ing eladó FELE ÁRBAN mind a férfi, mind a női fejrénemük!
Cs. kir. szabadalmazott Len- és fejrénemük GYÁRI RAKTÁRA
Lipótváros-Táborutca 6 és 8 sz. Bécsben, "A Fejér lóhoz."

Mindennemű Tűzoltó vízipuskák,
kerti vízipuskák, tűzoltó-szerek, házi kúta, nyomtató, bor-, sör-, juhmosási, rét-megöntözési és ganéjlé szivattyúk, borprés, szőlőszíptető, vas eszterga, decimal és centiméter mérlegek készen találhatók a gépgyárban
HOFFMANN J. B-nél dohányutca 11 sz. Pesten, mely 15 évtől fogva tűzoltó vízipuskákat, szivattyúkat és decimal mérlegeket készít, melyek kiállításoknál a nagy ezüst éremmel tiszteltettek meg.

Monostori mészárszék.
Alóltartak tisztelettel jelentjük a nagy érdemű városi és vidéki közönségnek, miszerint az eddig Burgya Márton ur által haszonbérben birtkolozmonostori uradalmi mészárszéket és husároló helyet közösen több időre kibérelvén, ottan egyikünk u. m. Bénigni József felügyelete és kezelése mellett f. évi május 1-től kezdőleg, illő árban,

jövőre a legjobb marha és más szuró marhák husai fograk árultatni.
id. Bénigni Samu és Bénigni József mészáros mesterek.
a Dianafürdő árjegyzéke.
Egy első osztályú kádós meleg fürdő ruhával 1 frt 50 kr.
Ezeket kivül rendelhetetnek különféle mesterséges ásványos u. m. kénkőves, vasas, sós, jodos, szappanyos, malátás, jó illatú füves, és több efféle fürdők is. Gyöngéledőknek egy kecsi általi szállításról is van gondoskodva.

a DIANA-fürdő Igazgatósága
A DIANA-fürdő Igazgatósága felelősen tartja, az ezen intézetben oly kényelmesen ellátott tiszta szamosi melegfürdőknek és különösen a gőzfürdőknek számtalan bántalmakban való sikeres hatásáról bővebben szót emelni, és csak is az ezutáni használatban, és a t. ez. közönségnek számos látogatásaiban több meg több meggyőződést öhajt.

STEIN JÁNOS
könyvkereskedésben Kolozsvártt, Harmath Józsefnél Tordán, Wittich Józsefnél Maros-Vásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagyenyeden, Sindel Károlynál Brassóban kapható:
Erdély nagyfejedelemségében érvényben levő peres és perenkivüli ELJÁRÁSRA vonatkozó szükséges RENDELETÉK GYŰJTEMÉNYE. Ára 1 frt 60 kr.

Tartalom:
I. Császári nyiltparancs 1853 diki május 29-ről, (kíható az erdélyi nagyfejedelemségre), mely által ezen koronaországban a fekvő javakhoz tulajdon jog szerzését és gyakorlását, ezen javak terhelését és elzlogítását, az eddigi örökös dőlésből s az ország néhány részeiben fennállott örökös örökös örökös jogviszonyokat tárgyzó az eddigi törvényes rendeletek és intézmények megváltoztatnak.

II. Császári nyiltparancs 1853-iki július 3-ról (kíható Erdélyre), mely által ezen nagyfejedelemség számára a bíróságok polgári jogügyekbeni hatásköre és illetősége iránt egy új szabály (törvényhatósági rendszabály) bocsátatik ki, s elhatároztatik, miszerint azon különösenkírdendő naptól kezdve, melyen ezen koronaországban az újraszervezendő járási hivatalok s a többi bírói hatóságok működésüket megkezdendik, minden ottani bírói hatóságok a polgári jogügyekbeni törvényhatóságot ezen törvény szabályai szerint gyakorlandják.
III. Rendelete az igazságügy-miniszteriumnak 1853-diki július 18-án, (kíható Magyar, Horvát- Tótország, a Szerb vajdaságra s a Temesi bánagra és az Erdélyi nagyfejedelemségre), mely által ezen koronaországok számára egy ideiglenes csődentartás hozatik be, s 1853-iki szeptember 1-jétől kezdve hatályba léptetik.
IV. Rendelete az igazságügyi- és kereskedelmi minisztereknek 1859. június 15-ről, (kíható a birodalom egész területére, a katonai határorséget kivéve), mely által a bejegyzett üzerek fizetés megszüntetésénél tartandó kiegyezkedési eljárás tárgyában 1859. május 18-kán kelt rendelet (bírod. törv. lap 90. sz.) alkalmazása kiterjesztetik.

Szavalmányok növendék leányok számára. Összeállítá Réthi Lajos. Ára 80 kr.
Vadrózsák, Székely Népköltési Gyűjtemény. Szerkeszti Kríza János I-ső kötet 2 frt 50 kr.
Utirajzok. Irta Zombori Gedő. I-ső kötet: Magyarország, Austria, Morva és Csehország, Németország, Holland, Belgaföld, Angolország.
II-k kötet: Franciaország, Schweiz, Savoya és schweitz határhegyek, Olaszország, Krajna, Karantán és Steierország. A két kötet ára 2 frt.

Eladó birtok.
(146) (1-1)
Ns Tordavármegyében Mező-Záhon, a hol posta állomás van, az ország- és vasutak is felmérték, Fehérvár és Beszterce között van egy 24 holdból álló tagosított birtok, belső telkével és épületével együtt, ösőkáron eladó: évi 300 ft o. é. tiszta jövedelmével. Bérmentes levelek által, vagy személyesen értekezhetni Mező-Záhon 25 ápril 1865.

Matco-befőskendés (Injection) és Matco-tokocskák (Capseln),
parisi gyógyszerész GRIMAULT és TARSÁTÓL, rue de la Feuillade, 7 sz.
Növényi (24-24)
(283)
B. 886. 12. 2. Új gyógyszer, a pezuai Matco-fa leveleiből készíte, a magki- ömlés gyors és biztos gyógyítására, a belső részek megszurnása vagy meggyula- dása nélkül. Dr. Ricord s a parisi orvosok nagyobb része minden más gyógy- szerrel lemondtak és gyógyszer megjelensé óta. A befőskendés a betegség kelet- kezésekor alkalmazhatók, a téhelyek pedig minden koros vagy avult esetekben hasz- nálatnak, a melyek t. i. a copahni, cubebae és más érez alapon készült befőskendé- sek használatára nem alkalmak szólni.
Raktár van az osztrák birodalom minden nagyobb városi gyógyszerárában.
Kolozsvártt: WOLFF J. gyógyszerárában kapható.

Báznai-fürdő.
(137) (3-3)
A Báznai-fürdő intézetnek folyó év május 21-diki megnyitását a t. ez. tit dő látogatóknak tisztelettel jelelheti EHRLEICH M.
Bázna, április hava 1865. fürdős.

Bécsi szép és jó új zongorák gyári áron kaphatók
Demjén László könyv- és zenemű kereskedésében Kolozsvártt.